

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság

Gfv. IX. 30.441/2008/8.szám

A Magyar Köztársaság nevében!

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság dr. Szűcs Andrea ügyvéd által képviselt **felperesnek**, dr. Szénási Péter ügyvéd **I. rendű**, dr. Molnár Éva ügyvéd által képviselt **IV. rendű alperesek** ellen kölcsön visszafizetése és szerződések hatálytalanságának megállapítása iránt a Fővárosi Bíróságnál 2.P.630.749/2005. szám alatt indult és a Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.469/2008/4. számú ítéletével befejezett perében - amelybe dr. Papp Sándor ügyvéd által képviselt beavatkozó a felperes pernyertességének előmozdítása érdekében **beavatkozott**, - az említett számú másodfokú határozat ellen az I.r. alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán 2009. február 3-án tartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság mint felülvizsgálati bíróság a Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.469/2008/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 680.000 (Hatszáznyolcvanezer) forint felülvizsgálati perköltséget és az államnak külön felhívásra 1,866.000 (Egymilliónyolcszázhatvanhatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felülvizsgálati kérelem szempontjából irányadó tényállás szerint a felperes jogelődje 1991. augusztus 27-e és 1992. március 17-e között 4 alkalommal összesen 31,100.000 Ft kamatmentes kölcsönt nyújtott az I. r. alperesnek az egyes összegekről készült, az I. r. alperes által írt és aláírt okiratok szerint az ott meghatározott lejáratokra. Az I. r. alperes a kölcsönt lejáratkor nem fizette vissza.

A felperes jogelődje a kölcsönszerződésekből eredő igényét 1993. február 19-én fizetési meghagyással érvényesítette. Az alperesek ellentmondása folytán perré alakult eljárásban az első fokon eljáró Fővárosi Bíróság a 2.P.25.094/1999/9. számú ítéletében az I. r. alperest a kereset szerint marasztalta. A Legfelsőbb Bíróság az

alperes fellebbezése folytán hozott Pf.VI.26.532/2000/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Ezt követően a Legfelsőbb Bíróság a Pf.VI.24.632/2005/2. számú végzésével megállapította, hogy a per a felperesi jogelőd halála miatt 1993. október 15-én félbeszakadt, ezt követően minden perbeli cselekmény - közöttük az első- másodfokú bírói ítéletek is - hatálytalan. Döntését azzal indokolta, hogy a felperesi jogelőd holtnak nyilvánítása iránt eljárás indult, a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság nevezett a 21.Pk. 51.593/2003/34. számú, 2004. szeptember 20-án kelt végzésével holtnak nyilvánította. A halál bekövetkezésének időpontjául 1993. október 15-ét határozta meg.

A közjegyző a felperesi jogelőd hagyatékát a 2005. július 22-én kelt és július 26-án jogerőre emelkedett hagyatékátadó végzésével adta át a felperesnek. A felperes 2005. szeptember 28-án felperesi jogutódként perbelépett és az I. r. alperest a jogelődje által keresetbe vett összegben és járulékaiban kérte kölcsön jogcímén marasztalni.

Az I. r. alperes a kereset elutasítását kérte. Elsődlegesen elévülési kifogást terjesztett elő, érdemben pedig azzal védekezett, hogy a kölcsönszerződés nem kötötte és a felperesi jogelőd, hanem a felperesi jogelőd és az időközben elhalálozott perben nem állt ZGy között jött létre, maga csak mint a Z megbízottja járt el. Fazekas István a felperes pernyertességének előmozdítása érdekében a perbe beavatkozott.

Az első fokon eljáró Fővárosi Bíróság a 2.P.630.749/2005/29. számú ítéletében az I. r. alperest kölcsöntatozás címén 31,100.000 Ft tőkében, annak késedelmi kamataiban és a perköltségekben marasztalta.

A Fővárosi Ítéltábla az I. r. alperes fellebbezése folytán hozott 3.Pf.20.496/2008/4. számú ítéletében az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Elfogadta az alperes érvelését, miszerint az eljárás félbeszakadásának időtartama alatt a Pp. 112. §-ának (2) bekezdése szerint a beavatkozás engedélyezése iránti kérelem előterjesztése valamint a beavatkozásnak a bírósági megengedése is hatálytalan volt. A félbeszakadás megszűnése után a beavatkozó újabb kérelmet nem terjesztett elő és ezt az elsőfokú bíróság nem észlelte. Mivel a beavatkozó képviselője a tárgyalásokon megjelent, ott nyilatkozatokat tett, - amit az alperes nem kifogásolt - az eljárási szabálysértés nem tekinthető olyan súlyúnak, ami az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését indokoltá tenné.

Az I. r. alperes elévülési kifogása tekintetében megállapította, hogy a felperes követelésének elévülése nem következett be. Kifejtette, hogy a Pp. 111. §-ának (1) bekezdésében írt, az eljárás

félbeszakadásával az eljárási határidők szakadnak meg és a Pp. 112. §-ának (1) bekezdése szerint ezek kezdődhetnek újra. A Ptk. 326. §-ának (2) bekezdése szerinti határidő azonban anyagi jogi határidő, amely mindaddig nyugszik, amíg a jogosult az igényét nem tudja újból érvényesíteni. A perbeli esetben az elévülés nyugvása a hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedésének időpontjában 2005. július 26-án megszűnt. Ettől az időponttól kezdődően a felperesi jogutód perbelépéséig - 2005. szeptember 28-áig - a Ptk. 326. §-ának (2) bekezdésében írt egy éves jogérvényesítési határidő nem telt el, ezért az elévülés nem következett be. Ugyanígy telt el az egy év a jogelőd holtta nyilvánításának napjától - 2004. október 27-étől - sem a felperesi jogutód perbelépésének időpontjáig, ezért az elévülés akkor sem következett volna be, ha annak kezdő időpontját a jogelőd holtta nyilvánításának napjában kellene megállapítani.

Annak, hogy a felperes mikor kezdeményezte a jogelőd holtta nyilvánítását a másodfokú bíróság nem tulajdonított jogi jelentőséget, és annak sem, hogy a felperes együttműködött-e a hatóságokkal, ezért szükségtelennek ítélte az államigazgatási ügy előadójának tanúkénti kihallgatását.

Az ügy érdemében megállapította, hogy a kölcsönszerződés létrejöttét és annak tartalmát az I. r. alperes által írt és aláírt, a Pp. 196. §-a (1) bekezdésének a/ pontja szerinti írt teljes bizonyító erejű magánokiratok bizonyították. Bár a bizonyítási kötelezettség a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése szerint őt terhelte, az I. r. alperes nem tudta bizonyítani, hogy a kölcsönszerződésnek az okiratban foglaltak ellenére nem ő, hanem egy perben nem álló harmadik személy volt adósi pozícióban az alanya.

A jogerős ítélet ellen az I. r. alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben - tartalma szerint - annak hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a kereset elutasítását; másodsorban mindkét fokú ítélet hatályon kívül helyezése mellett az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára történő utasítását kérte.

Előadta, hogy a másodfokú bíróság által elfogadott tényállás iratellenes, az általa levont jogi következtetések pedig okszerűtlenek. Jogsértő következtetést vont le a másodfokú bíróság a felperesi követelése elévülése kérdésében.

Jogsértően alkalmazta a Ptk. 326. §-ának (2) bekezdését. Vitatta, hogy a követelés elévülése 2005. július 26-áig - a hagyatékátadó végzés jogerőre emelkedéséig - nyugodott. Hivatkozott a Legfelsőbb Bíróságnak a BH 2005/104. szám alatt közzétett eseti döntésére, miszerint az elévülés nyugvásának megszűnése szempontjából annak van jogi jelentősége, hogy a fél mikor jutott teljes körűen az

igényérvényesítéshez szükséges információk birtokába. A per anyagában fellelhető a felperesi jogelőről 1996-ban kiállított halotti anyakönyvi kivonat. Rendőrségi vizsgálat állapította meg, hogy nevezett 1993-ban bűncselekmény áldozata lett. A halotti anyakönyvi kivonat kiállításának időpontjában kellett volna megállapítani az elévülés nyugvásának a megszűnését. Ez alapján kezdeményezhette volna a jogelőd holtta nyilvánítását és a hozott határozat birtokában perbe léphetett volna. Álláspontja szerint külön kell választani a Pp. 111. §-ának (1) bekezdésében foglaltakat valamint a Ptk. 326.§-ának (2) bekezdésében írt, az elévülés nyugvását megszakító menthető ok megszűnését. Álláspontja szerint az OTFK által lefolytatott államigazgatási eljárás lezárásával az elévülés nyugvása megszakadt, a felperes a szükséges lépéseket ezt követően megtehetette volna. A Ptk. 326. §-ának (2) bekezdésében írt egy éves igényérvényesítési határidő eltelt, a felperes követelése elévült.

Hivatkozott még arra, hogy a maga részéről vitatta Fazekas István beavatkozói jogállását. A beavatkozó beavatkozási nyilatkozata a Pp. 112. §-ának (2) bekezdése szerint a bejelentés időpontjában hatálytalan volt, és hatálytalan volt a beavatkozást engedő bírósági végzés is. Az elsőfokú bíróság a hatálytalanságot nem észlelte a másodfokú bíróság pedig jogsértéssel tekintette olyan csekély súlyú jogszabálysértésnek az elsőfokú bíróság eljárását, amely nem alapozza meg az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését.

A felperes és a beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelmükben a jogerős ítélet hatályban tartását kérték.

-.-.-

A felülvizsgálati kérelem nem alapos. A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül. Az I. r. alperes a felülvizsgálati kérelmében a Pp. 272. § (2) bekezdése szerint a Ptk. 326.§-ának (2) bekezdése, a Pp. 111. § (2) bekezdése és 112. § (2) bekezdésének a megsértését állította.

Jogsértés nélkül állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a felperes követelésének elévülése nem következett be. A Ptk. 326. §-ának (1) bekezdése értelmében az elévülés az egyes kölcsönkövetelések esedékessé válásával megkezdődött, és folyt mindaddig, amíg a felperes jogelődje a követeléseket bírósági úton (fizetési meghagyással) nem érvényesítette. Ha a perindítás (fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelem benyújtása) szakította meg az elévülést, a megszakadás a per jogerős befejezéséig tart, az elévülést megszakító eljárás jogerős befejezése után a Ptk. 327. §-ának (2) bekezdése szerint az elévülési idő újból megkezdődik.

A perbeli esetben az elévülést megszakító peres eljárás megindulását követően a felperesi jogelőd elhalálozása miatt az eljárás a Pp. 111. §-a szerint félbeszakadt. A félbeszakadást követően azonban az elévülési idő nem indul újból, mert a félbeszakadás nem minősül a per jogerős befejezésének. A félbeszakadás a törvény alapján megtörténik, annak bírói megállapítása nem jelenti az eljárás befejezését. Az elévülési határidő tehát a félbeszakadás hatására nem kezd ismételtelen folyt, erre csak a per jogerős befejezését követően kerülhet sor, illetve ha ilyen rendelkezést az eljárási szabályok tartalmaznak, nevezetesen a Pp. 137. §-ának (2) bekezdése.

A Pp. 111. §-ának (1) bekezdése értelmében az eljárás félbeszakadása a jogutód perbelépéséig, illetőleg perbevonásáig tart. A jogutód a per alapjául szolgáló jogviszonyban megszerzett követelése egy már peresített követelés, ezért a jogutód a Pp. 62. §-ának (3) bekezdése szerint a perben is a jogelődjének helyébe lép, a jogelőd által végzett perbeli cselekmények és az addig meghozott bírói határozatok vele szemben is hatályosak a jogutód tehát a perbelépéssel abba a helyzetbe került, amelyben a jogelődje volt. A Pp. a jogutód perbelépésére határidőt nem állapít meg, arra az eljárás félbeszakadása után bármikor jogi lehetősége van. Az elévülés nyugvásának jogi jelentősége akkor lenne, ha a pert a jogelőd nem indította volna meg. Ebben az esetben kellene azt vizsgálni az eljáró bíróságnak, hogy a jogutód mikor értesült az elévülés nyugvását megszakító okokról. Abban az esetben azonban, ha a pert már a jogelőd megindította annak nincs jogi jelentősége, hogy a jogutód mikor lépett perbe.

Alaptalanul hivatkozott az alperes arra, hogy hosszú ideig nem maradhatott bizonytalanságban a vele szemben támasztott követelés érvényesíthetőségét illetően. A törvényalkotó gondoskodott jogi eszközökről ahhoz, hogy az alperes az eljárás félbeszakadása esetében se maradjon hosszú ideig bizonytalan helyzetben. A Pp. 61. §-ának (1) bekezdése szerint, ha a per alapjául szolgáló jogviszonyban a polgári jog szabályai szerint valamelyik fél helyébe a per folyamán jogutód lép, a jogutód a perbe félként önként beléphet, de a jogutódot az ellenérdekű fél is perbe vonhatja. Az alperes tehát perbe vonhatja a felperes jogutódját abban az esetben, ha a jogutódlás a felperes halála miatt következett be. Az alperes mint jogi érdekeltséggel bíró fél az ellenérdekű fél jogelődjének holttá nyilvánítását is jogosult volt kezdeményezni az 1/1960.(IV.13.) IM rendelet 2. §-a szerint. Az eljárás félbeszakadásának megszűnése tehát nem függött kizárólag a felperesi jogutód cselekményétől.

Helytállón állapította meg a másodfokú bíróság, hogy az elsőfokú bíróság azzal, hogy alakszerű határozatot újból a beavatkozás

megengedése tárgyában nem hozott, nem vétett olyan súlyos eljárásjogi szabálysértést, amely az első fokú ítélet hatályon kívül helyezését indokoltta tette volna.

Nem kétséges, hogy az eljárás 1993. október 15-ei hatállyal történő félbeszakadása miatt a Pp. 112. §-ának (2) bekezdése szerint a beavatkozó beavatkozási nyilatkozata, valamint a beavatkozás megengedését tartalmazó bírósági végzés is hatálytalanná vált. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a beavatkozónak nem volt jogi lehetősége a perben való részvételre. Az iratokból megállapítható, hogy a beavatkozó jogi képviselője a tárgyalásokon jelen volt, ott nyilatkozatokat tett, ezzel egyértelművé tette, hogy az eljárásban részt kíván venni. Az, hogy a félbeszakadás megszűnése után az elsőfokú bíróság nem hozott a beavatkozás megengedéséről új alakszerű végzést valóban eljárásjogi szabálysértés. Tekintve, hogy a Pp. 56. §-ának (3) bekezdése szerint a beavatkozás megengedő határozat ellen nincs helye fellebbezésnek, - ellene az ellenérdekű fél jogorvoslattal nem élhet - és a Pp. 222. §-ának (1) bekezdése szerint a bíróság a fellebbezéssel nem támadható végzést indokolni sem köteles, a beavatkozás megengedése tárgyában az alakszerű határozat újbóli meghozatalának elmaradása nem tekinthető olyan súlyos eljárásjogi szabálysértésnek, amely az elsőfokú bíróság ítéletének a Pp. 252. §-ának (2) bekezdése szerinti hatályon kívül helyezését indokoltta tette volna.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság mint Fővárosi Bíróság a Fővárosi Ítéltábla 3.Pf.20.469/2008/4. számú ítéletét hatályában fenntartotta.

Az I. r. alperes felülvizsgálati kérelme sikertelen volt, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint köteles a felperesnek a felülvizsgálati eljárással okozott költségét megtéríteni. A felperes felülvizsgálati perköltsége a 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a/ és b/ pontja, valamint (5) bekezdése szerint felszámítható, az ÁFA-t is tartalmazó 680.000 Ft ügyvédi munkadíjat foglalja magában.

Az I. r. alperes illetékeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárásjogi illetéket az 1990. évi XCIII. törvény 64. §-a alapján alkalmazandó, a költségmentességről szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 15. §-ának (1) bekezdése szerint az I. r. alperes köteles az illetékhivatal felhívására megfizetni.

Budapest, 2009.február 3.

Salamonné Dr. Solymosi Ibolya s.k. a tanács elnöke,

*Gyöngyösiné Dr. Gyügyei Klára s.k. előadó bíró,
Dr. Lőrincz Györgyné s.k. bíró*

A kiadmány hiteléül:

*bíróági írnok
(PBné)*